

INNHold

INNHold	1
Prestens ord av Siri Schultze-Florey	2
Dikt av Jon Fosse	3
Guddommelig forsyn og åpen fremtid av Tom Ravetz	4
Hvordan forholder vi oss til synden? av Lars Åke Karlsson	8
Ny fødsel av Edelgard Vietor.....	12
Broen over strømmen del 2 av F. Herbert Hillringhaus.....	13
Barneleir – 50 år av John Baum.....	19
Minneord – Ursula Beate Horn.....	27
Minneord – Anne Mari Lund.....	32
Minneord - Helge Lockert	35
Svenn Olav Kalvø har fylt 70 år	39
Olsby gård 40 år som leirsted for barn og unge i Norden	42
Dikt av Jon Fosse	44
Gravferder	45
Menigheter	47
PINSESTEVNE I BERGEN 6.-9. JUNI.....	48

Prestens ord av Siri Schultze-Florey

Som redaktør har det vært en stor glede å få kontakt med kunstnere som sa ja til å komme med bilder til forsiden av tidsskriftet. Noen ga meg et utvalg jeg kunne se på, andre malte noe nytt. I år er det malerverkstedet på Vidaråsen som vil finne bilder til å pryde forsiden. En takk til dem!

I år er Olsby gård 40 år som leirsted. Jubileet faller sammen med at to nye hytter står ferdige til innvielse. Det blir grunnstensnedleggelse og innvielsesfest til Kristihimmelfart. Jeg vil få uttrykke en stor takk til alle dem som har vært med i løpet av disse årene. Spesielt gjelder det for Olsby-stiftelsens styre som i vekslende sammensetninger har båret det administrative ansvar overfor myndighetene gjennom både mot- og medvind. Alles innsats for å holde stedet, bruke det til leir og arrangementer, og å komme til kirkehandlinger. Alt og alle har vært viktige. Og takk til alle barn og ungdommer som har gitt stedet liv og røre og mye latter og sang! Nå skal nye generasjoner Olsbyianere tas imot.

Nordisk Seminar for Kristensamfunnet holder til i Järna i Sverige. Overskriften er De syv sakramentene. Det er om lag 30 deltagere i alderen 30-75 år. Det er et godt fellesskap og en glede å få være med å arbeide frem. Det er to ukesamlinger og tre helgesamlinger igjen. Noen av deltagerne går videre til samlinger ved Presteseminaret i Hamburg, og så får vi se om noen går videre til prestevielse. Seminaret er åpent for alle, men det vil glede oss stort hvis noen vil bli prester. Høsten 2026 flytter seminaret til Marjatta på Sjælland i Danmark. Overskriften vil være den samme, men hvordan og hvorledes vil bli helt annerledes.

det er der heile tida
som eit press bak og bort frå det som er
det er, usynleg, i det som er
eg kallar det ein engel
som er ny kvar gong
eller eg kallar det ei meining
som også er ny kvar gong
det er ikkje språk, men det er i alt språk (som når
to blick møttest og latter
brått er der så er latteren borte
og igjen er alt forskjellig
og igjen er det der), kanskje
kjenner vi det ikkje
sjølv om det er
(som englar og gamle hundar)
ein kan le av det
då er ein, brått, midt inne i det
som hadde ein alltid vore der
før det igjen forsvinn
det er hos det glade barnet
det er hos det gråtande barnet
(og aldri har eg sett det så tydeleg
som i det rolege ansikt den døde har)

Jon Fosse, fra 'Hund og Engel', Det norske samlaget 1992.

Med tillatelse fra forfatter og forlag

Guddommelig forsyn og åpen fremtid

av Tom Ravetz

Hvordan bønneren vår kan forvandle seg

Mange av oss har praktisert bønn over lang tid. Som barn ba vi kanskje i den enkle tro at Gud ville oppfylle ønskene våre. Med voksende erfaring forsto vi imidlertid at det ikke kunne være så enkelt, når vi f.eks. tenkte over at Gud helt sikkert fikk uforenlige bønner. Hvordan skulle Han da kunne oppfylle ønskene til hver især? Senere har vi kanskje kommet på den tanke at vi bare må be om det som ligger i Guds vilje. Vi har overgitt oss til denne viljen, som ligger fast, uansett hva vi måtte be om, men hvis bønneren bare er en øvelse i å akseptere, så merker vi kanhende at vi ber stadig sjeldnere. Disse tankene omkring bønneren fører oss til kjernen av noen vesentlige spørsmål som har med det religiøse liv å gjøre. Er verdenshendelsene - evolusjonen og historien - forutbestemt? Hvis ja, hvilken betydning har da bønneren? Samme hvor merkelig det lyder, dette spørsmålet gjør seg gjeldende uansett om vi tror at denne bestemmelsen kommer fra et guddommelig forsyn eller en naturlig kausalitet. Uavhengig av om vi lever innenfor en ren naturalistisk ramme, eller om vi tror at Gud har tenkt ut alt på forhånd - det som i den kristelige teologien kalles guddommelig forsyn - gis det da intet rom for noe nytt, som kunne trenge seg inn, om det kom fra bønneren eller på annen måte. Selv en spirituell verdensanskuelse kan tilsynelatende lukke døren for bønneren. Hvis karma istedenfor Guds plan er alle tings årsak eller åndelige vesener bevirker det samme, hvordan kan da bønneren vår være virksom?

Da jeg forberedte meg på å lese evangeliet ved midnattsmessen forrige jul, ble jeg bevisst på dette spørsmålet. Hvert

år forsøker jeg å fordype meg mer inngående i ett eller annet aspekt ved de 42 generasjonene i Jesu stamtavle, for at jeg ikke skal fortape meg i en liste med ukjente navn. Denne gangen beskjeftiget jeg meg med historien om David og Batseba. Hvordan lar forestillingen om det guddommelige forsyn seg kombinere med kjensgjerningen at fødselen til Salomo - Davids og Batsebas sønn - kom i stand gjennom et morderisk maktmisbruk? For da David forelsket seg i Batseba, sendte han mannen hennes, Uria, til fronten, hvor han ble drept. Etter den tradisjonelle oppfatningen av forsynet var dette og andre vanskelige momenter, som ligger skjult i slektsrekken, en del av Guds plan. Klarer vi å forestille oss at noe, selv Kristi mennesketilblivelse, kunne rettferdiggjøre denne forbrytelsen? Og hvis David hadde fulgt sin samvittighet og stått imot fristelsen, ville det ha gått på tvers av planen? Eller ble han tvunget av Gud til å ta denne avgjørelsen?

Utallige beslutninger går forut for hvert øyeblikk, og hver av disse beslutningene kunne gitt utallige forskjellige resultater. Kan Gud kontrollere dem alle sammen? Ville Han det, hvis Han dermed også måtte sette frihetens realitet til side, som alltid innebærer muligheten til å trå feil, angre og vokse? Men hvis det er menneskets frihet han vil, hvordan kan han da virkeliggjøre sine planer? Hvordan kunne Gud ha skapt et rom for den menneskelige ånd, hvis evolusjonsprosessen hadde forløpt på en litt annen måte? Hvordan ville oppstandelsen ha vært mulig hvis Judas hadde valgt en annen vei eller hvis Pilatus hadde hørt på sin kone og Jesus ikke var blitt korsfestet? Var det Gud som fikk Judas til å treffe sin forræderiske beslutning? Skal vi tro at han har styrt Pilatus' måte å forholde seg på, selv om evangelistene

viser Pilatus' dilemma, idet han blir mer og mer overbevist om Jesu uskyld og samtidig frykter mobben i økende grad?

Josef, Jakobs yndlingssønn, gjør sin egen erfaring angående denne realiteten ved sine skrekkelige lidelser. Som voksen møtte han brødrene sine igjen, de som hadde kastet ham i brønnen og overlatt ham til sin skjebne, fordi de var misunnelige på evnene hans. Josef gråter når han tenker på smerten de har forårsaket og sier: «Ikke vær redde! Dere mente det ondt, men Gud mente det godt» (1. Mos.50,20).

Når Josef sier disse ordene, kan vi være sikre på at han ikke mener at det har vært Guds plan at han skulle bli forlatt, utsatt for farer og havne i slaveri. Men lidelsene som han har gjennomlevd, og den hardt tilkjempede tilgivelsen som han nå er i stand til å gi, har ført ham i berøring med en dypere realitet som står i motsetning til vår vanlige måte å tenke på. Følgene av menneskelige beslutninger og handlinger har Gud integrert i sin plan. For å forstå hva som menes med forsyn, må vi rette blikket både mot fremtiden og fortiden. Når evangelistene sier: "Dette skjedde for at profetenes ord skulle oppfylles", da sier de ikke med det at profetene har skrevet dreieboken for Det nye testamente. Snarere at profetene var i stand til å ane Guds hensikt med verden og ut fra hendelser i sin egen tid ha forutanelser om fremtiden, ha erkjennelser om fremtidige hendelser.

Alt dette forandrer vårt forhold til bønner. Når jeg betrakter min bønn som en mulighet til å fremkalle en ønsket hendelse, lever jeg i en realitet hvor en årsak (min bønn) på et senere tidspunkt fremkaller en virkning. Det er antagelig bra at en slik magisk forståelse av bønner ikke er virksom. Hvis jeg derimot bruker bønner til å åpne meg for

fremtiden, hvis konturer jeg i all beskjedenhet delvis har fått en anelse om, kan det hende at jeg mer og mer innstiller meg på denne fremtiden. Hvis jeg ber for et annet menneske, er det ikke fare for at jeg overskrider denne personens grenser, dersom jeg løfter ham opp i tankene mine og forsøker å forstå hva som er målene hans og hvordan hans avgjørelser vil fremme eller hemme disse.

Vår felles bønnehandling, menneskevielsens handling, skaper et rom hvor begge tidsretningene kan møtes. I begynnelsen av offerdelen anerkjenner vi fortidens kausalitet, når presten nevner en grunn til at offergaven bringes frem: «Jeg bringer den fordi ...» Et helt kosmos av tidligere avgjørelser, innbefattet feiltakelser, unnlater og svakheter, har ført til dette øyeblikket. I den andre bønningen blir det skapt en åpning for en ny fremtid idet vi leder våre sjelekrefter bort fra det forgangne og henimot fremtiden. Alt som skjer fra da av, er en forberedelse til det øyeblikk, hvor den kommende virkeligheten bryter inn i vår hverdagslige realitet, ved transsubstansiasjonens høydepunkt, når brød og vin mottar sin fremtidige bestemmelse som Kristi legeme og blod.

Fra da av eksisterer de to virkelighetene sammen: Også etter transsubstansiasjonen kaller vi hostien fremdeles «brød» og innholdet i kalken «vin». Det gjelder helt til de blir tatt opp i mennesket: Gjennom vår åpne bønn kan fremtiden som bor i dem, bli virkelighet, og jordens fremtid lyser opp i oss; for at den kan bli Kristi legeme og blod.

Tom Ravetz, født 1964, prest i Forest Row, Storbritannia

Trykket i Die Christengemeinschaft 3/2024. Oversatt av Kjersti Kløften

Hvordan forholder vi oss til synden?

av Lars Åke Karlsson

Selv om mange ønsker at det ikke skulle være slik, er fenomenet synd et sentralt innhold i kristendommen. Dette ordet møter oss på nesten hver side i Bibelen. Det er vel grunnen til at de fleste gudstjenesteordninger i verden begynner med en syndsbejennelse foran Den allmektige. Mennesket befinner seg i utgangspunktet helt nede, i mørket, og bekræftelsen på denne kjensgjerningen er forutsetningen for helbredelsen som skal skje under gudstjenesten. I Kristensamfunnets altersakrament er syndsbejennelsen vanskelig å oppdage. Derfor kan man høre: «I Kristensamfunnet har dere vel ikke behov for en nådig Gud, for dere drar dere jo selv opp av sumpen etter håret, som baron Münchhausen!» Men stemmer det? Nå vil vi prøve å gjøre en liten undersøkelse.

Solfylt opptakt

Menneskevielsens handling begynner ikke nedenfra, men fra en helt annen kant: den begynner med evangeliet, det glade budskap. De forberedende ordene innleder en intim samtale mellom et jeg og et du. Toneleiet er lyst og luftig, nesten dansende. Setningsbygningen beveger seg i en håpefull mulighetsmodus. Mennesket vandrer i øyenhøyde med Kristus gjennom et solfylt landskap.

Synden trer inn

Etter denne fortrolige vandresamtalen blir mennesket i offerdelen stillet overfor den faderlige verdensgrunn. Nå trer også synden frem på arenaen. Mennesket bekjenner personlig sine synder uten å svelge i syndeanger, men

upåfallende, i en bisetning, klinger tre konkret-nøkterne ord: *Villfarelser, fornektelser, svakheter*. Det er de menneskelig-hverdagslige portene til synderiket med dets mørke, skjebnesvangre avgrunner. I vår gudstjeneste fins det absolutt en syndsbejennelse. Man må bare legge merke til den. Senere hører vi ord som *syndesykdom* og *syndeheilbredelse*, som peker på at det onde i oss ikke bare er til å kirurgisk opereres bort, det må finnes andre måter.

Hjelp fra Johann Sebastian Bach

Gjennom mange år har vårt amatørkor fremført Bachs *Jesu, meine Freude* i landsbyen. Synden har her en sentral plass.

Mikkelsmess

I dette musikkstykket drar vi med få satser i modig kamp mot motstandermaktene. Tross både lyn og larm verger vi oss modig mot dragens angrep. Vi bassene gjør heftige sprang over gapende avgrunner.

*Trotz dem alten Drachen,
trotz des Todes Rachen,
trotz der Furcht darzu!
Tobe, Welt, und springe;
ich steh hier und singe
in gar sichrer Ruh!
Gottes Macht hält mich in acht;
Erd und Abgrund muss verstummen,
ob sie noch so brummen.*

Stemningen i denne musikken ligner den som er i Mikaelstidens epistel, hvor erkeengelen stiller seg modig opp mot de onde maktenes angrep. Med den klare bevissthets lys og ordets skarpe sverd viser han hvordan jeg uten angst kan holde stand mot mine motstandere.

Advent

I femte del av Bachs motett synger bare de lyse stemmene. Bassene tier, og jeg kan konsentrere meg om ordene. Her åpner det seg et helt annet sjelelandskap.

Ordene er fremdeles trassige, men musikken klinger som en vuggesang. Den beveger seg i en mykt drømmende totakt, som når en mor har et urolig barn på fanget og vil gi det ro. Her ledes tankene til advent. Hvem eller hva er det som her vugges til ro? Hvem ligger i mitt fang? Ordene overrasker: *God natt, syndene mine*. Jeg ønsker altså mine synder en god natt!

*Gute Nacht, o Wesen,
das die Welt erlesen,
mir gefällst du nicht!
Gute Nacht, ihr Sünden,
bleibet weit dahinten,
kommt nicht mehr ans Licht!
Gute Nacht, du Stolz und Pracht!
Dir sei ganz, du Lasterleben,
gute Nacht gegeben.*

Det ga noe å tenke på. Mine synder er født ut av meg, de er mine «barn». Om jeg vil eller ikke, så virker de i verden, selv om jeg forneker eller forlater dem. Skal jeg ikke heller beholde dem hos meg, enn å la dem stille i stand ugagn hos naboen? Pleie dem med medlidenhet, varme og håp om helbredelse? Takk, Johann Sebastian, for dette hintet!

Synd som byggemateriale

Vår adventsbedønnen gir mine feilsteg i tillegg en overraskende kosmisk betydning. Den forteller om et teologisk sett revolusjonært fenomen: *En Gud som kan utvikle seg*.

Men denne utviklingen, Guds utvikling, har en betingelse. Den kan først skje når jeg setter meg selv i bevegelse. Gud vil ta syndene mine kjærlig inn i sin egen sjel - man kunne til og med si; ta dem opp i sitt moderlige skjød - og der blir en ny verden født. Slik forvandler syndene seg, som jeg har gjennomlidd, erkjent og bearbeidet, til de mest stabile byggesteinene i den kommende verden, det nye Jerusalem. Uten medvirkningen fra mennesket som en fullverdig, myndig aktør i de store verdenshendelsene står en hel verden på stedet hvil.

Så ser vi fremfor oss to veier:

Mikaels-veien innebærer min streben etter å se mine synder modig i øynene og dra ut i kampen for å beseire dem.

Adventsveien er min streben etter å se på mine synder som mine barn, og pleie dem i min sjels skjød, så de kan forvandle seg til byggesteiner for en ny verden.

Til slutt kommer det spennende spørsmålet: Hva med de andre av årets festtider, hva kan de tilby for håndteringen av mine synder?

Lars Karlsson, født 1943, prest i Karis, Finland

Oversatt fra Die Christengemeinschaft 2/2024 av Kjersti Kløften

Ny fødsel av Edelgard Vietor

“Vi får øye på det vi vet noe om”, sier et sant ordtak. Vi er mer oppmerksomme på det vi kjenner til fra før. Vi ser lett en blomst som vi kjenner. Vi blir glade når vi gjenkjenner en stjerne på himmelen. Ofte er vi tilfreds når vi kjenner navnet og akter ikke så mye på det ukjente. Kunnskap kan faktisk hindre at vi legger merke til noe nytt. For å gjøre nye erfaringer trengs en annen åpenhet. Da må vi ikke ville noe bestemt og ikke ha noen fastlagte forestillinger, men være helt våkne i øyeblikket... Kunnskap er fra fortiden; den bevares i hukommelsen. Det nye opplever vi her og nå, i et kort øyeblikk.

Vi møter et menneske, kanskje for første gang, og kan helt umiddelbart bli berørt og oppfylt av denne personens vesen. En ny streng i oss blir slått an. En annen, som vi kjenner fra før, treffer vi noen ganger helt uventet. Da kan det første øyeblikket være helt fritt for erindringer, som så først etter hvert dukker opp. Vi kan øve oss på å møte et menneske uten fordommer, idet vi gir slipp på alt vi vet om ham eller henne. Et vanskelig forhold, kanskje smertefullt, som vi har hatt til dette mennesket, setter vi til side med spørsmålet «Hvem er du nå?» Da ser vi personen med nye øyne, på en mer vesentlig måte. Noe forandrer seg i oss. Verden forandrer seg i oss gjennom vår åpenhet. Jo mer dyptgripende opplevelsen er, jo mer føler vi oss opplivet og som født på ny.

Vi har hørt og lest mye om Kristi vesen og virke. Nikodemus vet at han er en lærer, en mester. Med denne vitenen

kommer han til ham. Men i samtalen erfarer han at dette ikke er nok til å oppleve Kristi guddommelige vesen. Til dette behøves det at han blir født på ny av krefter som ikke kommer fra forståelsen, men som oppstår ut fra det levende. Den virkelige Kristus erfarer vi bare i øyeblikk av fullstendig åpenhet, alltid på nytt. Det vi allerede vet blir til en ny opplevelse som forvandler oss og som fordyper og utvider det vi har med oss fra før. Kristus møter vi i et våkent her og nå.

Oversatt fra Die Christengemeinschaft 5/2024 av Kjersti Kløften

* * *

Broen over strømmen del 2

av F. Herbert Hillringhaus

2. august 1915

Jeg vet nå mer og ser lengre enn før, men man er ikke allvitende med en gang man forlater det materielle legemet.

En stor kraft ligger i ethvert menneske, men hvor få det er som kjenner til den. Først nå fatter jeg selv hvor mye jeg kunne ha gjort på Jorden. Hvor annerledes hadde jeg ikke utviklet meg, dersom jeg hadde lyttet til mitt indre? Jeg mottok så mye jeg kunne utenfra, jeg sugde det til meg som en bie, men jeg skapte kun sjelden direkte ut fra mitt eget indre. Det var en feil som gjorde at jeg gikk glipp av mye. Men jeg vil ikke klage. Jeg er takknemlig for min skjebne, som gav meg så uendelig mye i mitt korte jordeliv.

Lykkelig kan jeg kun være når dere også er det. Jeg anstrenger meg til det ytterste for å bringe dere videre. Derfor må dere føle min nærhet som en inspirasjon til å utvikle dere mot det høyere.

Om dagen kan jeg meddele meg bedre til dere. Da er alt klarere, også i deg. Jeg kan kun være hos dere når dere ikke er påvirket av fremmede strømninger, men er fullstendig fordypet i de oversanselige sfærer. Siden jeg ikke lenger har en kropp, går alt kun gjennom det åndelige. Når dere tenker på meg, må dere tenke på mitt åndelige jeg. Tenkningen på mitt jordiske jeg trekker meg alltid tilbake til materien, og det er ikke behagelig.

Gud være med dere alle som jeg elsker så mye!

Karmisk er jeg svært dypt forbundet med deg, søster. Du følte det sterkere i livet enn jeg gjorde. På Jordan var jeg mange ganger trist over at noen av dere forble så kjølige når vi snakket om åndelige forhold, fordi jeg trodde så fjellfast på disse tingene. Først nå da jeg har gått fra dere, har dere utviklet et inderlig ønske om å få vite hva som skjer etter døden, hva som skjer med meg. Det er så forståelig, men dog så synd at vi ikke allerede på Jordan kunne snakke mye mer om disse tingene! Da ville dette ikke for noen av dere være så fremmed og fjernt. Jeg føler at vi står hverandre så nær, og det blir sterkere jo mer dere fordyper dere i denne retningen. Deres liv er ennå langt. Dere har mer tid til å utvikle dere enn jeg har hatt.

Bare de to siste årene av mitt liv på jorden fordypet jeg meg helt i det åndelige. Det kommer meg nå til gode. Jeg er så takknemlig over at jeg allerede da hadde denne interessen.

Hva nytter det å være lærd hvis mennesket ikke vet hva som skjer med det etter døden! Nå ville jeg, dersom jeg ennå hadde vært på Jorden, gitt avkall på all jordisk viten dersom jeg skulle miste troen på en fremtid etter døden! Det er grunntanken og det eneste sanne, alt annet er sammenlignet med dette et intet.

Jeg følger nøye med på hver enkelts utvikling slik at jeg vet hvordan jeg kan lede dere når det en gang blir deres tur.

6. august 1915

Kampene i den åndelige verden er mye mer intensive enn krigen er hos dere. Her handler det om tilintetgjørelsen av det åndelige (individualiteten), mens hos dere blir kun kroppen tilintetgjort.

Om natten blir det stille hos dere, men livlig hos oss. Da har vi mer tid til å hjelpe de døde som nå stormer inn i tusentall.

Hvor lykkelig var jeg ikke i ettermiddag, det var så fint å være hos dere! Jeg lever ennå helt som på Jorden, bare at jeg har flere evner enn jeg hadde i den fysiske kroppen. Jeg gjennomskuer mye, men på langt nær alt. Jeg har et intenst ønske om å komme videre. Et slikt ønske hjelper mye mer her enn hos dere på Jorden, fordi man her er mye mer mottakelig, men ellers er man akkurat den samme som man var på Jorden. Når dere samtaler med åndelig høytstående mennesker omkring åndelige forhold, lærer jeg hos dere mangt som jeg ikke erfarer her. Jeg selv kan ikke si dere mye om dette, fordi jeg ennå ikke gjennomskuer det. Det er vanskelig å forstå for dere, derfor gjentar jeg det stadig. Det er den største feiltagelse å tro at mennesket er fullkomment så snart det har lagt av seg materien. Samtalene dere hadde i dag, hjalp meg for eksempel like

mye som de hjalp dere, ja kanskje mer, siden mine nåværende sanser oppfatter ting lettere og raskere, mens den menneskelige hjernen ofte arbeider svært langsomt. Derfor må dere forstå at jeg er svært lykkelig når dere møter mennesker som i dag. Jeg kan da lære mye, og samtidig er jeg mye nærmere dere enn jeg var i jordelivet når dere var opptatt med likegyldige ting.

Hvor lenge jeg kommer til å oppholde meg på det åndelige trinn der jeg befinner meg nå, vet jeg ikke, men jeg tror ikke at det vil vare så lenge. Da trår jeg igjen ut av den kroppen som jeg har nå, på lignende måte som dere forlater den fysiske kroppen. Dere vil sikkert høre noe om livet mitt her. Jeg lever kun for mitt store arbeid, som jeg har fortalt om tidligere, den hellige musikken, som vil være til stor nytte for menneskeheten. Det jeg skapte på Jorden var kun et lite bruddstykke av dette. Det blir noe umåtelig vakkert som skal gjennomtrengre alle sfærer og svinge seg opp til de høyeste regioner. Til dét trenger man en stor kraft og mange store talenter.

Jeg har følt at jeg skulle skape noe mektig og stort. Det gjorde meg så rolig da jeg dro ut i krigen. Jeg visste at alt ligger i Guds hender. Ikke et øyeblikk beklaget jeg dette. Det måtte være slik, det var min skjebne! Jeg har alltid hatt følelsen av at jeg ikke kom til å bli gammel, men jeg var ikke mindre glad og i godt humør av den grunn. Jeg nøt livet i fulle drag fordi jeg visste at alt er bestemt, og at intet kunne endres. Da så døden inntraff, var jeg likevel overrasket fordi jeg ikke trodde på det i dét øyeblikket.

På mitt langvarige sengeleie hadde jeg lagt planer for fremtiden. Håpet om å vende hjem holdt meg oppe og gav

meg mot, til tross for at en stille indre stemme sa: «Forbered deg... du må over til den andre siden». Jeg trodde ikke på det, men så plutselig så jeg livet mitt foran meg og jeg forstod: Nå er det slutten. Det siste minuttet var skrekkelig, men bare et øyeblikk, så var det over. Det vil si, da kom dødens søvn som forløste meg fra alle kvaler som kroppen må bære.

Jeg hadde ubevisst forberedt meg på døden. Det var mitt gode karma at jeg ble liggende i tre uker og på den måten langsomt kunne løse meg fra mitt fysiske legeme. Det er så mye vanskeligere for dem som dør umiddelbart, fordi de ikke forstår at de er døde. Jeg også trodde av og til at jeg ennå var «i live», fordi det i begynnelsen er en ganske lik tilstand. Heldigvis ble jeg straks bevisst at jeg ikke hadde noe fysisk legeme lenger. Så kom adskillelsen fra eterlegemet, og da visste jeg hva som var skjedd med meg.

Nå kom den vanskelige oppgaven å berolige dere, og å gjøre det klart for dere at jeg lever. Det krevde mye tid og kraft, men dere hørte på meg og gjorde alt mye lettere for meg. Jeg takker dere på det dypeste for dét! Aldri vil jeg glemme hvordan dere i kjærlighet til meg overvant dere selv. Det vil jeg en gang gjengjelde! Når dere en gang legger bort det jordiske legeme, kommer jeg for å hjelpe dere. Det blir et gledelig gjensyn! Hold fast ved det, det vil alltid gi dere nye krefter og hjelpe dere over sorgen. Jeg ber dere; vær så snill og ikke tvil, men tro fast på at jeg lever som på deres jord, bare at jeg har det mye bedre, fordi jeg ikke må bære en fysisk kropp!

Jeg vil gi dere en meditasjon:

*Gud har skapt solen
for menneskehetens helbredelse.
I oss hviler Guddommens store sol.
Alle dens stråler trenger igjennom til himmelen
hvorfra de kommer.
Guddommen hviler i deg.
Å søke den er din plikt.*

*Nå har vi talt lenge sammen, uten forstyrrelser. Det vil og
må bli stadig bedre, dog trenger du mye ro, og bør ikke ha
kontakt med så mange forskjellige elementer. De bringer
for mye uro i livet ditt, og da kan jeg ikke lenger treng
igjennom til deg.*

Første del sto i 4/2024. Oversatt av Thomas Johansson

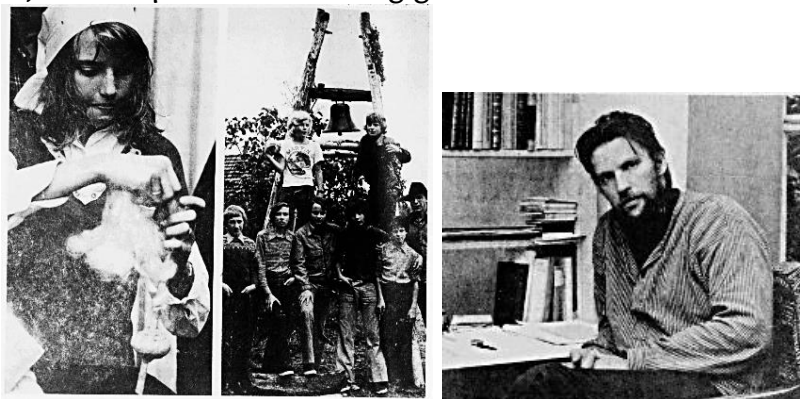
Barneleir – 50 år av John Baum

Den aller første nordiske barneleiren til Kristensamfunnet fant sted sommeren 1974 på gården Søndre Solberg i Austmarka, i Finnskogen, nær grensen til Sverige.

Vi vil følge noen av barneleirene i Austmarka gjennom reportasjer i lokalavisa Glåmdalen. Vi får innblikk i livet før barneleirene til initiativtakeren Asbjørn Clausen og bonden Ove Thomassen som ga barneleirene et første hjem.

Barneleiren 1974

Den lokalavisen, Glåmdalen var interessert i hva som skjedde ut på Søndre Solberg gård:

Venstre Angelika Hertzberg som lærer å karde ull. Midten: Den eldste guttegruppen (Martin Borgnes, Harald Ziegler, Bård Jepsen, Johannes Georg Ziegler, Jan Köther, Per Helge Synnes, Reiner Geiger) som bygget klokketårnet og deres leder, Sven Åke Lorentsson. Høyre: Presten Asbjørn Clausen. Glåmdalen 17. august 1974

Elisavetta skrev i Glåmdalen 17. august 1974:

De over 100 barna som i fjorten dager har deltatt i nordisk sommerleir på Solberg på Austmarka, reiser hjem i morgen.

Leiren har vært vellykket, barna går godt sammen uansett om de kommer fra Sverige, Danmark eller Norge. Mye har de lært også, den eldste guttegruppen tar oss stolt med til et klokketårn de har laget. Tårnet er av tømmer som de har hogget, barket og kappet til. Den gamle klokka som lå nedstøvet på Solberg gård, er kommet til heder og verdighet igjen.

Barna, som er i alderen sju til 14 år, har vært inndelt i grupper etter alder og kjønn, og har tegnet, presset blomster, farget planter, kardet og vevd, smidd, snekret og drevet sport. Alle er med på et skuespill lagret etter ridderdiktet «Parsifal». Barna har laget kostymer til stykket, blant annet har de smidd kniver og sverd.

Asbjørn Clausen, daværende prest i Kristensamfunnet i Gøteborg, hadde forberedt leiren året før med ungdomsgruppen i Gøteborg. Stedet var godt tilrettelagt: Ursula Johanssen hadde siden 1970 hatt sommerskolen på Søndre Solberg gård, for barna som bodde på steder hvor det ikke fantes Steinerskoler¹. Bonden på gården beskrives av Ursula slik: *Ove Thomassen har på en beundringsverdig måte stilt sitt hus og sin gård til disposisjon for dette arbeidet. Og han deltar i kursenes liv så langt det lar seg forene med hans arbeid.*

Før Asbjørn Clausen ble viet til prest i 1966, 29 år gammel, studerte han filosofi hos Arne Næss og arbeidet deretter i Den Norske Turistforening. Han gikk opp ruter og skrev anbefalinger. Asbjørn kjente Claus Heiberg godt og gikk i fjellet med ham for å se hvor de skulle sette opp ubetjente hytter. Claus Heiberg sa til Asbjørn: *Egentlig trenger jeg en høyre hånd uti marka. Vi kunne trenge deg.* Det hadde

passet veldig godt for Asbjørn, men han valgte å gå på presteseminaret. Men mange år før han studerte og ble prest, arbeidet Asbjørn på Sirkus Arnardo sommeren før verneplikten, 17 år gammel ². Han lærte tryllekunstnertriks av Arne Arnardo (1912-1995). På barneleir brukte han ferdighetene han hadde lært. Han hadde en «Kasperdukke» på hånden som hvisket hva den hadde sett om natten, uten at Asbjørn trengte å løfte en finger. Når han så tilbake et halvt århundre, erkjente Asbjørn: *Barneleir er virkelig et fantastisk sirkus!*

Ove Thomassen var det gode menneske som sørget for at leiren på Solberg kunne finne sted. Da Parsifal skulle fremføres, var alle i leiren med, og ridderen red på gårdens hest. Ove Thomassen var eneste publikum, i sort dress og slips. Ove levde med dyrene sine og med årstidene. Han overtok slektsgården i 1941³, etter å ha lært biodynamisk jordbruk av Karl «Bjørn» Døbelin på Nordre Sletner gård i Slitu på 1930-tallet. I barneleirene var det ingen som visste så mye om hva Ove hadde gjort før. Mange år etter Oves død hørte jeg om et dokument hjemme på gården: *Ove Thomassen. Takk for innsatsen i okkupasjonsårene 1940-45*, undertegnet av Kong Olav, Jens Chr. Hauge, leder av den hjemlige militære motstand under okkupasjonen av Norge 1940–45 og Wilhelm von Tangen Hansteen, forsvarssjef på den norske utefronten fra 1942. Grenselosers og -kurerers forening sto også på dokumentet⁴. Den stillferdig bonde som senere åpnet gården sin for så mange barn, hadde vært ute en vinternatt før. Noen som kjente Ove Thomassen fortalte senere: *Jeg visste at Ove var engasjert i illegalt arbeid. Jeg fortalte ham at vi hadde sju kasser stående på Sikåa. De skulle inn til Oslo, og vi måtte frakte*

dem til Bolindern ved butikken... «Du kan ikke ta Blakken og hente kassene?» spurte jeg Ove. Ove kom. Han hadde lagt et laken over hesten til kamuflasje, og i tussmørket bar det sørover til Sikåa. Ove hadde store elgvotter på henda, og i den ene votten hadde han en pistol. Den trur jeg sikkert han ville brukt om nødvendig⁶. Kassene ble lagret i huset som står i bredde med landhandleri, også kalt «Dynamitt-huset⁶». Sven Åke Lorentsson fortalte at barneleiren kunne bruke det gamle landhandlerhuset som hadde stått på gården fra 1884, med forsamlingslokale oppe, og plass til et kultrom.

Barneleiren 1975

Under et bilde av alle leirdeltakerne på besøk til avisen Glåmdalen, og med tittelen «*Nordisk sommerleir med 85 barn på Austmarka*» var det en artikkel om den andre barneleiren, sommeren 1975. Asbjørn Clausen fortalte om spillet på barneleiren i 1975: «*Et av hovedtemaene under leiren er historien om Odyssevs' reise. Jeg forteller barna fra dette hver kveld, og jeg har skrevet et drama bygd over denne historien som skal passe for leiren. Siste søndag på Solberg vil barna oppføre dette skuespillet.*»

Selv nesten 50 år senere husker Asbjørn fortsatt da spillet ble fremført. På barneleiren sommeren 1975 hadde det vært sol hele dagen. Da Odyssevs var i ferd med å stige ned i Hades, dødsriket, skulle det være en forferdelig storm. Asbjørn sto klar med en stor blikkplate som skulle rystes som torden. Men akkurat i det han skulle begynne å ryste blikkplaten, begynte et voldsomt, ekte tordenvær.

Bjarne Edberg, som ble presteviet i 1969, var prest i Stockholm og begynte på barneleiren i 1975. Han fortsatte helt til 1990 og kom tilbake i 1996. Bjarne regnet en gang

ut at han hadde vært et helt år i Norge, hele tiden i leirene eller under forberedelse til dem. I 1977 ledet Asbjørn den første ungdomsleiren.

Barneleiren 1978

Sven-Åke Lorentsson foran en del av leirdeltagerne, som er samlet rundt ridehesten på gården. (I bakgrunnen ses huset barneleiren kunne bruke, det gamle Landhandleri).

Trond Hansen fra Glåmdalen skrev i avisen 1.8.1978:
For femte sommeren på rad arrangerer Kristensamfunnet leir på Solberg gård på Austmarka. 85 barn og 15 ledere fra Norge og Sverige, samt en del medhjelpere fra Tyskland, har siden 20. juli holdt til på Austmarka. Leiren avsluttes 7. august. Leirdeltagerne får instruksjon i forskjellige fritidsysler. Barna, som er i alderen 8-14 år, har blant annet fått lære hvordan de skal bygge kanoer, flåter, veve, bygge

husbåter og hytter i skogen. Innimellom, er det avsatt tid til bading og andre fornøyer. Programmet ellers består av sang, fortellinger og et fast søndagsritual. Deltagerne er delt inn i grupper på 6-8 og får individuell instruksjon og anledning til å prøve ferdigheter. Bjarne Edberg og Sven-Åke Lorentsson er hovedledere for denne leiren.

Barneleiren 1980

Venstre: Fingerdukka Osborne på hånden til Sven Åke Lorentsson sørger for at barna oppfører seg slik de skal. Osborne er ekte göteborgare og ble mektig stolt da han fikk vite at han skulle komme i avisa, men litt skuffet over at vi ikke var fra GP, Göteborgsposten. Høyre: Bjarne Edberg (Glåmdalen 25.7. 1980. Foto: Jens Haugen)

Bjarne Edberg ble intervjuet om antroposofi av Svein Johansen i Glåmdalen 25.7.1980 under tittelen; *«Være seg selv, ikke seg selv nok»:*

— *Hvor blir det av solidariteten i en lære som legger slik vekt på enkeltindividet, ville vi vite.*

— *Vi tar utgangspunkt i individualisme, men det er helt forskjellig fra egoisme. På den måten kan vi utvikle et individuelt kollektiv, der helheten blir mer enn summen av delene.*

— *Og det er helt klart hva som er egoisme og hva som er individualisme?*

— *Helt klart. Individualisme er verdifulle særtrekk. Egoisme er å ta seg fram på andres bekostning.*

Sven-Åke Lorentsson, som ble presteviet i 1977, arbeidet først i Hamburg, og fortsatte som prest på barneleir. Han ble utsendt til Oslo i 1981 og begynte med ungdomsleir på Langøya i 1982 og igjen i i 1983, før han i 1984 ledet ungdomsleir på Søndre Solberg. I disse årene var det Bjarne Edberg, av prestene, som ledet barneleirene.

Solberg-tiden avsluttes, Olsby-tiden begynner

Sommeren 1984 fant den siste og ellefte barneleiren sted i Søndre Solberg. Ove Thomassen fylte 76 denne sommeren og tiden var kommet å overgi gården til den yngre generasjon. Ove Thomassen døde fem år senere, 22. 10. 1989. Det ble søkt etter alternativ til Søndre Solberg gård. Hvordan Olsby ble funnet, er en annen historie. Her kan antydes om overgangen som fant sted midt på en vårnatt i 1985. Sven Åke Lorentsson forteller: *Uforglemmelig er den vårnatten i 1985 da vi ved to-tiden om natten stod med en lastebil og en grønn Volvo 245 med fullastet henger med leirutstyr fra Søndre Solberg Gård ved begynnelsen av gårdsveien opp til Olsby foran en ubrøytet vei med masse snø. Lastebilsjåføren spurte engstelig Lasse Kongelstad om det fantes en mulighet å ta seg opp uten kjetting. Han fikk til svar: «Gi bare full gass og kjør så fort du kan!» Han gjorde så, og klokken fire om natten kunne mannskap og biler returnere til Oslo etter at vi hadde blitt styrket på Kongelstads kjøkken med en tidlig frokost med sterk kaffe⁷.*

Kristensamfunnets Olsby-tid hadde begynt, og frem til 2025 har den vart i 40 år!

Hjertelig takk til Asbjørn Clausen, Sven Åke Lorentsson, Bjarne Edberg og Knut Dannevig.

¹ Ursula Johansson, *Arbeidet med sommerskolen*. Meddelelser til medlemmene (Antroposofisk selskap i Norge). Februar 1971. 1964 var sommerskolen på hytte til Unni Coward, deretter for mange år på Søndre Solberg gård.

² Asbjørns mor var på den tiden gift med Gunnar Klausen, som var regnskapsfører for Sirkus Arnardo og bestevennen med Asbjørns onkel, Finn Clausen. Begge hadde vært i Shetlandsgjengen under krigen. Asbjørns far, Sophus Clausen, som da var gift med Betty Clausen, ble spurt om hjemmet deres kunne være dekkleilighet for Gregors Gram (1917-44), som var involvert i sabotasjeaksjoner under krigen, før han ble drept i et bakholdsangrep på Plasskafeen i Oslo i 1944. Gregers Gram og våpnene hans delte gutterommet med Asbjørn, da ca. 6 år gammel.

³ Informasjon om gården og landhandleri fra: Fra Eyvind Lillevold, Vinger Bygdebok gårds- og slektshistorie. Bind 3. Austmarka med Varaldskog. 1971

⁴ Informasjon fra Halvor Thomassen.

⁵ Grenselos Einar Solbergseter, Skrevet av fra kassett av Oddvar Jakobsen Krigsminner fra Austmarka 1940-45, utgitt av Austmarka Historielag 2000. Sikåberget er nordøst for Søndre Solberg, ca. 6 km fra Søndre Solberg. Ove Thomassen kjørte med hest og slede gjennom skogen.

⁶ Navnet 'Dynamitthuset' kommer fra artikkelen: Åge Sørmoen, *Tjiruverket ved Møkeren*, Austmarka Historielag medlemsblad. Nr. 129. Juni 2011. Huset ble revet etter 1967.

⁷ Sven-Åke Lorentsson i *Olsbybladet nr. 1 År 2001*.

Minneord – Ursula Beate Horn

Født 28.11.1929 - død 13.12.2024

Da Ursula kom til Madserud sykehjem for noen år siden, kom hennes storesøster Liv Breidvik også dit en tid etter. Søsteren var dement, men utbrøt likevel da hun fikk se Ursula: «Der er en venn!» Så kunne de se til hverandre, de to, selv om de bodde på ulike etasjer. Ursula var den yngste av de tre barna til Conrad Englert og Elisabeth Faye. Conrad var fra Sveits

og kom tidlig inn i miljøet rundt Rudolf Steiner og antroposofien. Elisabeth, eller Bess som hun ble kalt, kom fra en velstående antroposofisk orientert familie i Bergen og kom gjennom sin kunstnerkollega Hallvard Blekastad til Dornach, hvor man kan ane at Conrad og Bess hadde sitt første møte. Alvor ble det først i 1921 da Hallvard Blekastad inviterte Conrad til Gausdal som huslærer for barna samtidig som Bess dro dit på kuropphold for sin astma. To år etterpå giftet de seg, og i 1924 ble Christa født.

Familien dro etter hvert til Zürich, hvor Conrad var blitt bedt om å bidra ved etableringen av Steinerskolen der. Liv og Ursula ble født i Sveits. Så vendte familien tilbake til Norge og Oslo i 1935. Her ble Conrad leder for Antroposofisk selskap, og livet i det familien kaller «klanen» begynte. Bess sine søsken giftet seg alle inn i familier som på ulike vis hadde eller fikk et forhold til antroposofien eller Steinerskolen. Søsteren Lily giftet seg med den første presten i

Kristensamfunnet, Christian Smit, og etternavn som Mohr og Borgen tilhørte storfamilien og klinger kjent for dem som kjenner den antroposofiske historien i Norge. Med stort og smått var de en virkelig storfamilie når de møttes. Det gjorde de gjerne i Viksfjord ved Larvik, hvor mormor til Ursula leide fire gårder, en til hver av de fire familiene Englert, Smit, Borgen og Mohr. De seilte, holdt sirkusforestillinger, hadde utflukter og hørte Conrads engasjerte kulturhistoriske foredrag. Da mormor døde, ble arven brukt til å bygge fire hytter på Eftang, og etter krigen kunne dermed nye generasjoner av storfamilien fortsette å møtes.

Men tilbake til 1935. Conrad, Bess og de tre jentene flyttet til Heggeli. Ursula var blitt seks år og begynte etter hvert på Gulle Bruuns Steinerskole for småtrinnet. Der gikk hun i tre år og fortsatte så på Huseby skole. Her fikk hun gode og livsvarige venner. Også Smit-barna var de mye sammen med. Sammen med en av Smit-sønnene begynte hun å gå i teater da hun ble litt eldre. De kjøpte billige billetter til balkongen og snek seg ned til orkester da teppet gikk opp, for å få bedre plasser. Ursula ble alvorlig syk av meslinger mens hun gikk på Huseby, og Conrad besluttet å holde henne hjemme fra skolen nesten et helt år. Da fikk hun hjemmeundervisning, stort sett etter Conrads interesser. Slik lærte Ursula de norske klassikerne Wergeland, Aasen, Bjørnson, Vinje og Garborg så å si utenat, hun ble et lesende menneske. Bjørnson var blant favorittene hele livet.

I 1939 flyttet de videre til Røa, og så kom 2. verdenskrig. De måtte lære seg selvberging og å leve på lite. Ursula ble sendt på oppfeting til familien Laurantzons gård på Roa flere somre på rad, inntil hun brått ble ungdom og insisterte på å gå på dans. Da begynte en ny fase i livet, og feriene

på Roa opphørte. Ursula fant nå fram til Røde kors, og her begynte hennes livslange interesse for det helsefaglige.

Ursula var knyttet til sin far, som med sitt koleriske temperament var ganske dominerende. Han ville at Ursula skulle ha langt hår med fletter. Hun ville klippe seg litt mer moderne, og da han til slutt utbrøt at dersom hun først ville klippe seg, kunne hun like gjerne klippe av seg alt, så gjorde hun det. En gang da Conrad var bortreist, tok Bess dem med på kino, på «Gjest Baardsen». Han var sterkt imot og ga tydelig uttrykk for det da han kom hjem. Ursula ville gjerne ha kanin, Conrad nektet. Han hadde dette doble i seg: både vennsæl og inspirerende, og samtidig gammel-dags og ubevegelig, men det var stor sorg da Conrad døde av hjernesvulst i 1945. Ursula var 16 år, og den eneste som nå bodde hjemme med Bess. Etter artium arbeidet Ursula i ulike helseforetak i Norge og Sveits til hun fullførte fysioterapiutdannelsen i Stockholm. Her traff hun på kjente fra det antroposofiske miljøet i Norge, gikk på foredrag og var sosial, men hadde ennå ingen livsledsager, til tross for kjæresteforhold både i Røde kors-miljøet og senere.

Ursula dro til Eftang sommeren 1951, hvor Arne Smit hadde med en venn fra legestudiet. Denne vennen, Jan Horn, ville ut og seile, men manglet en matros. Ursula meldte seg til tjeneste, og noe må ha skjedd mellom dem på denne båtturen. Jan var gift og de ventet barn, og intet lå til rette for at Ursula og Jan kunne utvikle et forhold. Jan dro til Finnmark og arbeidet som distriktslege i tre år, skilte seg der, opprettholdt korrespondansen med Ursula, og i 1954 giftet de seg. Ursula hadde inntil da et meget meningsfullt arbeid med poliorammede pasienter i Oslo og København.

Høsten 1955 overtok Ursula og Jan huset på Røa, og mellom 1955 og 1961 ble Birthe, Ida, Helge og Janicke født. I tillegg var Erik, Jans sønn fra første ekteskap, en del av flokken. Ursula var hjemmeværende og sørget for leksehjelp, lesing og mat og dro dem med til den lille hytta på Ringkollen i ferier, sommer som vinter, med mat, klær og utstyr til opptil fem barn. Hun fortsatte å lese bøker i store mengder, gikk på foredrag i Oslogruppen og deltok i studiesirkel med 5-6 andre kvinner, med tema Rudolf Steiner og antroposofi. Men hun trivdes like godt i miljøer som ikke hadde et antroposofisk preg og fulgte gjerne Jan på reiser og legekongresser. På mange måter hadde hun vokst opp med antroposofien som en naturlig del av livet uten å ta stilling til den som sitt eget filosofiske grunnlag. Hun likte menneskene og det sosiale kanskje mer enn det teoretiske. Jan aksepterte hennes holdning og godtok at barna skulle gå på steinerskolen. Selv var han en åndfull agnostiker og kalte med et glimt i øyet og med stor kjærlighet Ursula for «englebrura». Doris Lessing, Bjørg Vik, Erica Jong og andre feministiske forfattere satte ord på den likestilling og kvinnefrigjøring som begynte på denne tiden, og da yngste barn Janicke begynte på Steinerskolen i 1968, ga Ursula beskjed til Jan om at nå ville hun ut i arbeid igjen. Etter et par dagers laber stemning i hjemmet kom det fra Jan: «Ja vel, bare jeg ikke merker noe til det.» Han hadde flere jobber samtidig og arbeidet mye. Ursula fikk jobb hos Kragstogen fysikalske institutt, hvor hun ble til sin pensjon. Det kom svigerbarn, barnebarn og etter hvert oldebarn til, og barnebarna ble tilbudt jobb hos henne da de ble gamle nok. De vasket gulv og vinduer, skurte verandaen og tjente litt lommepenger. Så fikk de mat og en hyggelig snakk, og nære bånd oppstod til tross for aldersforskjellen. Fra Danmark-delen av familien kom det besøk hvert år.

Helsemessig hadde Ursula strevd med skjev og vond rygg og smerter i forbindelse med benskjørhet. Så døde Erik i 1998, Ida i 1999, Jan i 2007 og Janicke i 2008, og dette ble tungt å bære. Hun mistet tre voksne barn og sin mann i løpet av 10 år og hadde mye fysiske smerter i tillegg. Hennes melankoli og en smule tungsindighet ble tydeligere, og familie og venninner ble viktige lyspunkter i en tøff hverdag. Hun ble aldri riktig glad igjen, selv om hun var lett å glede og hadde gode stunder også.

Huset på Røa ble solgt på 80-tallet, og hun og Jan prøvde å finne seg til rette i leilighet, men savnet Lysakerelva og det de hadde flyttet fra. I 2018 brakk hun lårhalsen og kom etter eget ønske til Madserud sykehjem. Ursula hadde en tid levd med utposning på hovedpulsåren, og da den begynte å sprekke, ble hun hurtig dårlig. Helge, hans to sønner og en nevø nådde fram til sykehjemmet og kunne sitte sammen med henne den siste stunden, holde henne i hånda og lytte til pusten hennes som ble svakere og svakere. Så ble det helt stille. 95 levde år var over.

Ursula hadde nylig reflektert over det som skulle komme. «Jeg tror det er noe etter dette livet», sa hun. Den dagen hun gikk over terskelen til dette «noe», feiret vi Lucia, lysfesten. Lyset fra utallige Lucia-opptog strålte ut i himmelrommet, og selv om vi ikke kan følge lyset så langt med våre øyne, fortsetter det å bevege seg videre utover, usynlig for vårt jordiske blikk. Måtte Lucia-lyset følge Ursulas videre vei fra den jordiske verden over i den andre tilværelsen.

Kristine Høiland

Minneord – Anne Mari Lund

Født 11. juni 1943 - død 26. november 2024

Anne Mari kom til verden i Treungen, et lite sted i Telemark. Hun var første og eneste barn til mor Andrea og far Tarjei. Far Tarjei døde av en nyresykdom som det den gang ikke var mulig å helbrede. Anne Mari var tre år, og hun beholdt ett hukommelsesbilde av far; far og en hund. Nå var Andrea alene med datteren. Hun var selv den eldste av 10,

så datteren manglet ikke på familie. De yngste av Andreas søsken var ikke mye eldre enn Anne Mari. Andrea arbeidet som kokke på forskjellige steder, bl.a. på Bastøy guttehem. Derfra kunne det fortelles mange historier. Anne Mari trivdes godt blant alle guttene og de var glade for å ha en jente på stedet.

Når Anne Mari skulle ut i verden, tok hun husmorskolen i Arendal og gikk på barnepleien i Bø. Så reiste hun til Bergen og tok barnehageutdannelse. Bjørn Lund reiste også til Bergen og de to traff hverandre i studentmiljøet. De giftet seg 8. august 1967 på Tinghuset i Bergen. Døtrene Kari og Liv kom til verden.

Anne Mari arbeidet på Jacob R. Olsens barnehjem. Et av barna kalte henne Anne Ma, og det ble hun hetende siden.

Til denne arbeidsplassen kom Eli. Hun brakte med seg nye ord og tanker om livet, om døden og om mennesket. Av Eli ble hun introdusert for Rudolf Steiners tanker og ideer som hun tok til seg. Og så var det klart at døtrene fikk begynne på steinerskolen. Anne Mari var ofte opptatt med arbeid, og døtrene fikk lære seg å bli selvstendige. Eli og hennes mann hadde forbindelse til et hjem for barn og ungdommer i England. Om ikke Anne Mari og Bjørn skulle reise dit for å arbeide? Jo, det gjorde de. Men ett år var nok. Det var ikke deres fremtid. Nå vendte familien nesen mot Trondheim og Trøndelag hvor Bjørn hadde sine røtter. Bjørn var geolog og fikk arbeid på Norges geologiske undersøkelser. Han var ute på feltarbeid om somrene, og da var det godt å ha familie i Treungen som Anne Mari og barna reiste til. I Trondheim var Anne Mari en av de før-ende kreftene i utviklingen av barnehagen ved steinerskolen. Som en tidligere kollega sa: Hun var aktiv og kreativ og var en bærer av barnehagekulturen. Hun var svært kreativ med stoff, med nål og tråd. Hun skapte og formet. Hjemme trakk hun om møbler og sydde lampeskjermer.

Anne Mari kunne være svært direkte i sin tale og det var da ikke så lett for kollegaer å ta imot. Hun hadde humor og ironi tett på hverandre.

Anne Mari ble nyresyk, hun hadde arvet det fra sin far. Men nå var medisinen kommet så langt at dette kunne helbredes. Bjørn ga henne en nyre, og hun ble frisk, ja mye friskere enn hun før hadde vært. Nå måtte hun være i Oslo, i nærheten av sykehuset en tid. Da tok hun del av steinerbarnehageutdanningen og fortsatte i der to år. Hun var inspirerende for studentene, varm, blid og omtenkssom.

Tilbake i Trondheim fortsatte hun i barnehagen. Bjørn og Anne Mari kjøpte seg et hus av en av Bjørns tante, på øya Storfosna. Huset hadde ligget under Storfosna gods. Og her

tilbrakte de mye tid sammen med familien og venner. Huset var åpent og alle var velkomne. Bjørn fisket og jaktet og det ble laget mye mat på kjøkkenet. Anne Mari var glad for besøk, glad for barn og barnebarn, tok dem alle imot gjestfri, og med åpne armer. Døtrene hadde bosatt seg i Sverige og i Asker, så Anne Mari og Bjørn var ofte på farten for å være med i barnebarnas liv og oppvekst. Og døtrene kom til dem på besøk.

Anne Mari fikk slag og ble noe redusert. Men det hindret ikke hennes livsglede. Hun bekymret seg ikke over hva som eventuelt kunne hende, hun levde i øyeblikket, lys og glad.

De flyttet permanent til Storfosna for noen år siden og trivdes godt der begge to, med nærheten til sjøen, til himmelen, til vinden, og hønene trippet i hagen. Anne Mari satt ofte på glassverandaen og fulgte med på lyset og vannet og båtene som kom forbi.

Anne Mari døde plutselig hjemme på kjøkkenet, i ferd med å lage til kaffe og en røyk. Et godt levet liv var til ende.

Siri Schultze-Florey

Minneord - Helge Lockert

Født 1. februar 1961 – død 23. desember 2024

Helge ble født på Kvinne-klinikken i Bergen, som yngst av tre søsken med storebror og storesøster. Søsteren Lise fulgte Helge tett gjennom hele livet. Helge ble født med Downs syndrom. Hans mor kjente til Helgeseter, og han fikk plass der. Helges liv kan sies å være delt i tre nesten like lange perioder.

Han kom til Helgeseter da han var 3 eller 4 år gammel.

Her ble han boende i nesten 20 år til han flyttet til Vidaråsen. Så kom han tilbake til Helgeseter etter nye ca. 20 år. Her ble han boende i nye ca. 20 år. Helge ville ha fylt 64 år 1. februar i år. Da Helge kom til Helgeseter, bodde han på gutterommet sammen med Pål og Lars i hovedhuset. Mor hadde stor omsorg for Helge, og han var hjemme hver eneste helg og alle ferier og høytider.

Tiden på Helgeseter var fin for Helge. Han var med på alt som skjedde. Han elsket å svømme og gå på ski. Han var med på hytteturer til Varaldsøy og reiste med til England. Helge likte bilturer. Helge likte å prate. Det var ikke lett å forstå hva han mente. De som ble kjent med ham, forsto etter hvert hva det var han mente og hva han ville si. Det kunne være en utfordring for nyansatte og vikarer. Han var

selektiv på hvem han aksepterte og ikke aksepterte rundt seg. For søsteren Lise var det naturlig at Helge var med når hun var sammen med sine venner både i tenårene og senere. Lises venner ble Helges venner.

Moren flyttet til Oslo i 1979. Helge ble værende på Helgeseter. Han besøkte moren hver andre eller tredje helg. Han kunne reise alene med fly. Fire år etter at moren flyttet til Oslo, flyttet Helge etter til Vidaråsen Camphill landsby. På Vidaråsen bodde han i huset der Karin var husmor. Karin kom til å bli en sentral person i Helges liv. I 1997 flyttet mor tilbake til Bergen. Helge ble værende på Vidaråsen. Senere skulle Karin flytte til Jøssåsen Camphill landsby i Trøndelag. Da ble det slik at også Helge flyttet med til Jøssåsen. Lise og barna besøkte Helge på Jøssåsen, og Helge tok fly til Bergen for å besøke moren og søsteren.

Da mor ble alvorlig syk, kom Helge til Bergen og bodde hos Lise. Han satt med moren de siste to ukene før hun døde. Senere fikk han høre av Trine som arbeidet med ham på Helgeseter, at hun hadde mistet sin pappa tidligere. Helge sa da at Trine hadde en englepappa og at han selv nå hadde fått en englemamma. Etter at moren døde, søkte Lise for å få Helge tilbake til Bergen. Helge kom tilbake i 2004/2005. Da møtte han igjen Pål og Lars som han som liten gutt delte rom med.

Helge reiste på ferier til Danmark sammen med Lise, ektemannen Morten og barna Mats og Birthe. De var sammen på 17. mai og nyttårsaftener, og de var på turer til landstedet til Morten på Austevoll. De dro på bilturer og Helge hadde sitt eget ratt slik at han kunne hjelpe til med å styre bilen. Lise og Morten skilte seg senere, men Morten

holdt kontakten med Helge gjennom alle år og hadde ham også med seg på turer på egen hånd. Karin, som han hadde bodd sammen med på Vidaråsen og Jøssåsen, flyttet til Danmark. Helge og Lise reiste til Danmark på besøk til Karin der. Helge var en livsnyster. Han var musikalsk og likte å dirigere når han hørte korsang eller korpsmusikk. Hans favorittlåt var Edelweiss. Han var opptatt av hva han hadde på seg og at han var fin på håret. På Vidaråsen hadde han en kjæreste som het Guro. Helge var en glad gutt. Han hadde et veldig godt humør når han hadde det bra. Han var varm, kosete og kjærlig og likte å klemme og stryke på kinnet. Han var glad i musikk og elsket å danse, å synge og tulle. Han viste følelser og bød på seg selv. Han var stolt over det han hadde opplevd tidligere og ville gjerne fortelle om dette. I festlige anledninger ville han gjerne holde tale.

Helge likte å strikke. Strikketøyet var alltid med, og han fikk hjelp av Bente, Solveig og andre slik at det ble gensere, votter og andre ting. Han elsket skuespill og karneval og likte å kle seg ut. I Hellig-tre-konger-spillet var han konge med blå kappe. Det var en rolle som passet ham. Han likte det høytidelige. På Vidaråsen og på Jøssåsen hadde han vært til stede ved de kultiske handlingene. Det satte han pris på. Helge var glad i blomster og sterke farger. Han elsket fargen rød. Røde blomster, røde lys, servietter, røde skjorter og gensere og ikke minst det å strikke med rødt garn. Han ønsket seg alltid gaver i rødt. Men Helge var også viljesterk og kunne være sta. Han hadde et temperament som brått kunne svinge. Han kunne få raseriutbrudd. Det gikk ikke ut over andre, men det kunne høres på avstand og det kunne til tider gå ut over gjenstander i nærheten. Han ble lei seg og angret etterpå og ville gjøre det godt

igjen. Etter hvert ble det slik at han ikke lenger kunne være med i fellesskapet. Tidligere hadde han vært med på alt som skjedde. Det ble mindre og mindre av det de senere årene. Han trakk seg tilbake til sin egen leilighet. De siste årene ble han mer og mer pleiepasient og det ble mindre av ferieturer og bilturer. Tidligere hadde han jevnlig og ofte vært på helgebeseøk hos Lise. Nå ble det middagsbeseøk i stedet.

Det siste året ble han oftere syk. Han ble mer sengeliggende og måtte flere ganger på sykehuset. Tidligere hadde han ikke vært mye syk. Heller ikke under coronapandemien ble han syk, selv om han ikke hadde vaksinert seg. For et år siden fikk han epilepsi, nå fikk han også mer angst. Helge hadde likt å gå tur med hunden Robin, men nå ville han ikke lenger ut på tur. Han var engstelig for at det skulle være glatt. Sist sommer fikk han lungebetennelse. Det gjentok seg flere ganger den siste høsten, også den siste gangen han kom på sykehuset. De siste månedene hadde han et godt humør og fikk en god tid nå før han ble syk igjen på slutten.

Helge fikk et langt og innholdsrikt liv. Han hadde personer som var nær ham gjennom hele livet. Helge vil bli gravlagt ved siden av sin mor. Det er der ved siden av sin englemamma han hører hjemme.

Svenn Olav Kalvø

Svenn Olav Kalvø har fylt 70 år

I anledning dagen ble Svenn Olav feiret i menigheten i Bergen med sang og taler og god mat.

Kjære Svenn Olav, kjære presten vår!

Hjertelig til lykke med de 70 år! Det er nå ca. 4 år siden du ble ordinert til prest og kom til menigheten vår. Det var midt i coronatiden, så noen feiring var den gang ikke mulig. Etter din første handling, tok vi bilder utenfor huset. Vi var samlet i en stor flokk, og der og da kan det nok hende vi brøt en coronaregel eller to med tanke på avstanden mellom oss, men stunden og dagen ble foreviget. Coronaen er heldigvis historie og i dag kan vi samle så mange vi vil for å feire deg. For jammen har vi vært heldig som fikk deg til prest! Et friskt pust utenfra. En med et langvarig forhold til, interesse og kunnskap om antroposofien. Dette betyr mye for mange i menigheten som deler samme interesse, og det er noe vi er takknemlig for.

En lang karriere i Det norske forsvaret ligger bak deg, hvor egenskaper som disiplin, flid og punktlighet har nedfelt seg i personligheten og viser seg i måten du forvalter rollen som prest. Her tillegges de minste ting respekt og tilstedeværelse og ingenting blir overlatt til tilfeldighetene. Noe annet som avslører din fortid i forsvaret, er slik jeg ser det, dine alltid blankpussete sko. De er i en klasse for seg! Nå har det seg slik at jeg i mine unge år hadde en svoger som jobbet i Sjøforsvaret. Vi reiste til fjells midtvinters med 1 ½ meter snø, men pussesakene til skoene sine hadde han med. Da forstod jeg at dette med sko skal man ikke kimse av i forsvaret. Historien forteller også noe om hvordan de ulike

roller eller profesjoner er med til å prege oss. Din karriere i forsvaret er lang og bredspektret, og at du skulle avslutte din yrkeskarriere som prest, var nok ikke noe de så for seg. Hele karrierestigen i forsvaret ble nok sprengt ved ditt nye yrkes-valg.

Jeg husker deg som en forholdsvis beskjeden mann som kom hit til menigheten og skulle lære seg å ministrere. Det var en del av utdanningen; den første delen. Du gikk fullt og helt inn i oppgaven, og jeg husker at det ganske fort gikk seg til. Grunnen til at jeg nevner dette, er at selv om det er samme mann eller person vi feirer her i dag, har det skjedd noe underveis. En tydelig forvandling. Slik jeg ser det, er du blitt noe mer enn det du var den gang.

For noen uker siden holdt du en preken hvor temaet var transsubstansiasjon. Du talte om hvordan vi i livet, både i det store, men det kan også skje i det små, blir forvandlet. Vi blir fornyet; vi blir noe mer enn det vi tidligere var. Vi opplever det i Menneskevielsens handling; gjennom selve handlingen og gjennom nattverden. Noe skjenkes oss fra den åndelige verden. Å bli prest er å komme nærmere denne verden, denne forvandlingen av det stofflige til noe åndelig som skjer ved alteret; i det du som prest lar den åndelige verden bli synlig og nærværende for menigheten, og lar oss ta del i Kristi nærvær.

Å ta på seg rollen som prest innebærer mangt og mye. Det største, tenker jeg er hvordan menighetens medlemmer begynner å leve med deg i den rollen. Å bære dette i bevisstheten gjør at både ditt astral- og eterlegeme utvides. Slik blir ditt jeg forvandlet og vokser til noe mer enn det du var før du gikk inn i rollen. Denne nye rollen fyller du, og

vi er mange som er takknemlige for all den tid du vier oppgaven som betyr så mye for den enkelte, men også for verden her og nå - og den styrke og kraft vi som menighet dermed kan skjenke tilbake til den åndelige verden.

Som prest utfører du din oppgave med stor omsorg. En omsorg preget av varme og glede. Det må være lov å si at du er en likandes kar med godt humør, positiv og med glimt i øyet. Det siste er ikke minst viktig. Til sammen gjør det at vi medlemmer føler oss trygge og hjemme her.

Vi har en liten gave til deg fra menigheten; et gavekort i Bergens konserthus. En gave først og fremst til forlystelse, men kanskje også til forvandling, noe som ofte skjer i møte med stor kunst. Jeg mener den største gaven vi som menighet kan gi deg, er den enkeltes engasjement og ønske om at Kristensamfunnet skal bestå og vokse i fremtiden, slik at den blir den kraftkilde den er tenkt å være, og at vi som menighet klarer å skape en atmosfære av varme, toleranse og glede - slik at flere får lyst til å være sammen med oss.

Til lykke med dagen!

På vegne av styret og menigheten, Wibecke Lexau

Stiftelsen Olsby org. nr. 977115957
Kongspartvegen 739, 2337 Tangen
www.olsby.org

Olsby gård 40 år som leirsted for barn og unge i Norden

Hjertelig velkommen til jubileumsfeiring 29.–31. mai 2025!

I 1985 kjøpte Kristensamfunnet i Norge den tidligere biodynamiske gården Olsby for nordisk leirvirksomhet for barn og unge, samt annen kulturell virksomhet. Stiftelsen Olsby ble dannet og ble den formelle eier av gården.

I de 40 årene som har gått, har stedets unike egenart og stemning blitt nennsomt pleiet. Barn og unge på leir fikk utvikle sine male- og snekkerferdigheter, bli ombygging av diverse uthus og driftsbygninger til overnattingsrom. Og med morgen- og kveldssamlingene, fellesskap rundt måltider, sang, lek og musikk ga dette generasjoner av barn og unge uforglemmelige minner, opplevelser og erfaringer for livet. Jeg har hørt mange si: På Olsby kan jeg være den jeg er, i møte med de andre og meg selv.

Innvivelse av de nye hyttene

De gamle uthusene utspilte etter hvert sin rolle som overnattingsrom, både bygningsteknisk og i forhold til brannsikkerheten. Løsningen ble å bygge nytt på samme tomt. To flotte hytter med til sammen 5 rom og 40 sengeplasser står nå ferdige til sesongen 2025.

Det er en stor glede å kunne invitere til jubileumsfeiring av Olsby 40 år som leirsted, med innvielsen av de to nye overnattingshyttene som et av høydepunktene. Dette skjer på selve Kristi Himmelfartsdagen 29. mai.

Olsby holder i den anledning ÅPEN DAG 14.00 – 17.00 for alle som har lyst og anledning til å komme. Byggherren, naboer, samarbeidspartnere og bidragsytere er alle invitert, vi mener at nedleggelsen av grunnstenen for de nye hyttene er av offentlig interesse. Menighetene, den nordiske prestekretsen og KIN er alle oppfordret til å gi et fysisk bidrag til grunnstenen, likeså Steinerskolen på Hedemarken med lærere og foreldre. Andre steinerskoler blir også forespurt. Selve seremonien vil bli ledet av Odd Lindbråten.

Feiring av 40 årsjubileum 29. – 31. mai 2025

Tidligere leirdeltagere, alle fra menighetene, skolene som er forbundet med Olsby, KIN og de nordiske land er alle hjertelig velkommen til å delta på 40 årsjubileet 29. – 31. mai. Foruten Menneskevielsens handling hver dag, barnehandling på torsdag, sang med alle, folkedans på tunet, festkveld, samling i samlingsalen og kultisk avslutning, blir det god mat, kaffe, kaker og møter med gamle og nye venner.

Sjekk den nye nettsiden www.olsby.org for program!

Pris overnatting: 250,-/person/døgn, mat og aktiviteter 250,-/person/døgn, samlet pris alle dager: 1000,-/person.

Påmelding innen 20. mai til Daan eller Anne-Marit:
ente.daan@gmail.com/ mob. 484 43 975
anne.marit.bardseth@gmail.com mob. 926 64 196.

Støtteforeningen Olsby: Konto nr. 1822.37.96660.
VIPPS 131153. HJERTELIG VELKOMMEN TIL OLSBY!

det kan ikkje seiast,
men der, denne morgon,
som så mange morgonar før,
står du, med hender som hår,
med tankar som hender, du står i ein vind
og du tenkjer: er det eg som er denne vinden,
ikkje som vind, men som vinden for meg,
er denne vinden meg og er vi vindar og gulna lys
eller er vi utanfor?
og kvifor må dei halda meg, så fast, i sine hender?
er eg ein skilnad
som elles kan forsvinne
i all denne vind, når havet er der ute? Er det derfor
dei held meg, så fast, i skuldrene mine?

Jon Fosse, fra 'Hund og engel', Det norske samlaget 1992.

Med tillatelse fra forfatter og forlag.

Gravferder

Ursula (Ursi) Beate Horn, f. Englert

- Født 28. november 1929.
- Døde 13. desember 2024 Madserud Sykehjem, Oslo.
- Utsigning og bisettelse fredag 20. desember 2024, Mikaelkirken
- Menneskevielsens handling for den avdøde lørdag 28. desember 2024.

Helge Lockert

- Født 1. februar 1961 i Bergen.
- Død 23. desember 2024.
- Bisettelse 8. januar 2025 på Helgeseter.
- Menneskevielsens handling for den avdøde i Kristensamfunnet i Bergen 18. januar 2025.

Anne-Grete Utkilen

- Født 21. desember 1945 i Oslo.
- Død fredag 23. januar 2025.
- Utsigning og bisettelse, i Kristensamfunnet i Bergen 27. januar 2025.
- Menneskevielsens handling for den avdøde i Kristensamfunnet i Bergen, lørdag 1. februar 2025.

Anne Mari Lund

- Født 11. juni 1943 i Treungen.
- Død 26. november 2024 på Storfosna.
- Utsigning 28. november 2024 Storfosna.
- Bisettelse 5. desember 2024 Ørland kulturhus.
- Menneskevielsens handling for den avdøde 8. februar 2025 Kristensamfunnet i Trondheim

Bernt Kasberg Evensen

- Født 2. februar 1944.
- Død 18. januar 2025.
- Utsigning og bisettelse: 22. januar 2025, i kapellet på Vidaråsen Landsby.
- Menneskevielsens handling for den avdøde 2. mars 2025 i kapellet på Vidaråsen Landsby.

Menigheter

Kristensamfunnet i Bergen, John Lunds plass 1, 5007 Bergen.
bergen.kristensamfunnet@gmail.com

Svenn Olav Kalvø, Eidsvågveien 21 B, 5101 Eidsvågneset.
917 33 333, svennolav@gmail.com

John Rawcliffe (pensjonist), 905 53 065, john.rawcliffe@gmail.com

Kristensamfunnet i Oslo, Mikaelkirken, Oscarsgt. 84, 0256 Oslo.
post.kio@kristensamfunnet.no

Kristine Høiland, Holmboes gt. 6B, 0357 Oslo
901 04 937, krishoei@online.no

Daan Ente, 484 43 975, ente.daan@gmail.com

Kristensamfunnet i Hamar og Mjøsområdene

Daan Ente, Vardebergvegen 474, 2337 Tangen
484 43 975, ente.daan@gmail.com

Kristensamfunnet i Trøndelag, Prinsensgt. 53, 7011 Trondheim.

Siri Schultze-Florey, Henrik Ourensvei 3, 7069 Trondheim,
476 00 635, siris-f@hotmail.com

Markus Schultze-Florey, Henrik Ourensvei 3, 7069 Trondheim,
909 84 725, markussf@online.no

Kristensamfunnet i Stavanger

Siri Schultze-Florey, Henrik Ourensvei 3, 7069 Trondheim.
476 00 635, siris-f@hotmail.com

Markus Schultze-Florey, Henrik Ourensvei 3, 7069 Trondheim
909 84 725, markussf@online.no

Kristensamfunnet i Norge - www.kristensamfunnet.no

PINSESTEVNE I BERGEN 6.-9. JUNI

«Damaskus – Englevirke og Kristusnærvær»

Foredrag - Kunstneriske aktiviteter - Samtalegrupper -

God mat - Hyggelig samvær

Foredrag av Ylwa Breidenstein, Lilleberta Sandved,

Gry Alsos og Svenn Olav Kalvø.

Juni i Bergen er en fin tid med godt vær!

Nærmere informasjon kommer etter påske på

www.kristensamfunnet.no

Forsidebilde: Hilde Kaasa, maleverkstedet Vidaråsen

Baksidedefoto: Nils Langeland.

Neste frist for innlevering 8. mai 2025

Lay-out: Gry Veronica Alsos